

EGY NÉPKÖNYVTÁROS AZ ÚJ KÖLCSÖNZÉSI ELJÁRASRÓL ÉS A MUNKANAPLÓRÓL

Bár a jelenlegi kölcsönzési eljárás sokkal több munkát követel népkönyvtárosainktól, akik társadalmi munkaként végzik teendőiket, mégis helyesebbnek találom falusi viszonylatban az új kölcsönzési eljárásnál. Szerintem az olvasójegy nemcsak ellenőrzésként helyes, hanem egyben megtiszteltetés az olvasó részére. A nyilvántartási lap viszont: szorosan hozzátartozik ahhoz, hogy pontosan ellenőrizni tudja a könyvtáros a könyv hollétét. Munkám közben tapasztaltam, hogy ha több dolgot is ad a jelenlegi kölcsönzési eljárás, a könyvtáros tiszta képet kap a kölcsönzésről. Az új kölcsönzési eljárást annál inkább nem tartom helyesnek, mert elsősorban a határidőt kell feltüntetni az olvasó szeme előtt. Az olvasójegyen ugyanis rajta van a kölcsönzés szabályzata. (Bár a könyvtárosnak néha el kell néznie a határidő be nem tartását. Sok olvasó lassan olvas, rövid a kölcsönzési idő, már pedig a cél az, hogy az olvasókat neveljük. Szerintem helytelen, ha állandóan nyugtalanítja az olvasót a határidő, erre inkább a könyvtárosnak kell figyelnie, mert sokszor olvasatlanul hozza vissza a könyvet, hogy betarthassák a határidőt.)

A munkanapló bevezetését helyesnek találom, mert így a népkönyvtáros értékelni tudja munkáját. A munkanapló pontos vezetése fokmérője annak, hogy a könyvtáros hogyan dolgozik. A jelentőslapnak viszont az első két pontja nem eléggé érthető. Sok népkönyvtáros tévesen tölti ki ezeket a rovatokat és így a járási és megyei könyvtár vezetőjének is nehézségeket okoz az összesítés. Magam is ebbe a hibába estem, bármennyire igyekeztem pontosan kitölteni a jelentőslapot. Mire megtudtam, hogy mit kell beírnom a két rovatba, addig jelentéssel főlösleges gondot okoztam a járási könyvtárnak. Erthetőbben kellett volna megszövegezni ezt a két pontot, mert népkönyvtárosaink között egészen egyszerű emberek is vannak, akik nem egykönnyen ismerik ki magukat a hivatali nyelvezetben.

EÖRY ESZTER
alsószuha népkönyvtáros

HOZZÁSZÓLÁS A KÖNYVVÉDELEM, A SZABAD POLC ÉS AZ ÚJ KÖLCSÖN- ZÉSI ELJÁRAS KÉRDÉSÉHEZ

A KÖNYVTÁROS legutóbbi számában Barabási Rezső cikke részletesen ismerteti a kölcsönzéssel kapcsolatos könyvmegóvás kérdését, amely minden könyvtárnak egyik lényegbevágó problémája. A könyv rongálódása a nagy könyvtárakban azonban nemcsak a kölcsönzött anyaggal kapcsolatban fordul elő, hanem talán még súlyosabb formában a feldolgozatlan raktárban heverő könyvek esetében — ezzel azonban a cikk nem foglalkozik. Gondolok az ömlesztve beérkező könyvanyagra, amelynek feldolgozása huzamosabb időn belül végezhető csak el, tehát fokozott figyelemmel kell kísérni ennek az anyagnak gondos kezelését. Nagymértékben rongálódik az anyag akkor is, ha másodrendű kérdésként kezelik és helyhiány címén rövid idő alatt többször szállítják ide-oda. A Szovjetunióban csak komoly okból engedik meg a könyvtár, vagy a könyvállomány költöztetését, csak olyan esetben, ha a könyvállomány az előző helyiségnél könyvtári szempontból alkalmasabb, megfelelőbb helyre juthat. Rendkívül fontos az is, hogy biztosítsák a nagy könyvtárakban a ritkán keresett könyvek és a *könyvritkaságok rendszeres portalnitásának anyagi feltételeit.*

A szabad polc használatával kapcsolatban a vita-indítás céljából A KÖNYVTÁROS-ban közölt cikkhez szólva, megemlítem, hogy az Országos Széchényi Könyvtár Hírlaptárában a szabad polc használata már régóta megvan. A helyiség azonban nem fekszik megfelelő helyen. Közvetlenül a lépcsőházba nyílik, az olvasótermi szolgálatot végző könyvtáros asztala nem a kijárat mellett van és így nem tudja kellően ellenőrizni a kibe járkálókat. Nem veheti észre tehát, ha a szabad polcra helyezett anyagból valami eltűnik. Nemrég így veszett el egy értékes segédkönyv. Mégis az a véleményem, hogy a népkönyvtárakban, üzemi könyvtárakban, — amelyeket naponta nem látogatnak olyan sokan, mint a nagy könyvtárakat —, megfelelő helyiségben, kellő biztonsági intézkedés, ellenőrzés mellett helyes és hasznos a szabad polc használatának rendszere.

Az új kölcsönzési eljárás — melyet folyóiratunk februári száma ismertetett — háromféle könyvtárat különböztet meg az olvasók száma szerint. Szerintem helyte-

TAPASZTALATOK ÉS TEENDŐK A KÖNYVEK FOKOZOTT VÉDELMERE

len ennyire széjjelválasztani a könyvtárakát: a kölcsönzés lebonyolítása szempontjából. Bármilyen kislétszámú ugyanis egy könyvtár olvasótáborra, gondolnunk kell arra, hogy a könyvtár e tekintetben előbb-utóbb fejlődik. Hiszen az a célunk, hogy minél több dolgozó kezébe adjunk könyvet és az olvasók számának növelése csupán a könyvtáros jó munkájától függ. Miért vezetné a kölcsönzést egy 100 olvasón aluli könyvtár füzetbe, ha az a szándékunk, hogy fejlesszük a könyvtárat. Ma még csak 20 olvasója van, holnapra 30 lesz, egy hónap múlva pedig az olvasók száma meghaladhatja a százat. Ekkor már bonyolultabb füzetben keresgéljni a kölcsönzést, a füzet kevésnek bizonyul a nyilvántartásra, tehát vagy másik füzetet kell nyitni, vagy az egészet ismét kartonokra kell átvezetni. A füzet használata szerintem már csak azért sem helyes, mert rongyolódik, szakad és könnyen szennyeződik a sok használatban. Az olvasóra is kedvezőbben hat, ha rendes, szabályszerű kölcsönzést lát a könyvtárban — bármilyen kicsi is az —, mert hozzászoktatja a rendezhez, pontosághoz, látja, hogy lelkiismeretesen foglalkoznak vele, nemcsak füzetben tartják nyilván a könyvkölcsönzést. Gondolnunk kell arra is, hogy a népkönyvtáros előtt nyitva áll az út az előrehaladásra, jó munkája eredményeként járási, vagy megyei könyvtárba kerülhet és akkor már nem okoz neki gondot a nagyobb könyvtárban rendszerezést más kölcsönzési eljárás, mert hiszen a maga népkönyvtárában is így módon bonyolította le a kölcsönzést, csak kisebb számú olvasók között. A népkönyvtárban is lehet szakképzett, jó könyvtáros, nemcsak kellően nem képzett társadalmi munkás. Az új kölcsönzési eljárást ismertető módszerű cikk megemlíti, hogy a lejáratot egyszerűen az előzéklapra lehet bélyegezni. Ez a mód semmiképpen sem szolgálja a könyvek védelmét, mert a többszöri bélyegzés egyrészt a könyvet elcsúfítja, másrészt elősegíti a szennyeződést. Az olvasójeget megtaláljuk a megfelelő rovatot a lejárat feltüntetésére, az olvasó tehát értesül a lejáratról, hiszen olvasójeget nélkül nem kaphat új könyvet és ha kezébe veszi az olvasójeget, rögtön látja, hogy az elolvasott könyv visszaadási ideje lejárt. Takarékoság szempontjából el lehet hagyni az olvasójegről a kölcsönzési szabályokat, ehelyett feltűnő helyen fügesszük ki a könyvtárban a szabályokat. Így több hely marad a kölcsönzés adatainak feltüntetésére, a kifüggesztett szabályzat pedig a könyvtárbalépéskor mindig figyelmezteti az olvasót vállalt kötelezettségeire.

MIKLÓSI FERENC
az Országos Széchényi Könyvtár
dolgozója

A könyv védelme a Szabó Ervin Könyvtár fiókhálózában is eléggé elhanyagolt terület, holott egységes és tervszerű módszerrel kellene felszámolni a hiányosságokat. Nem nézhetjük közömbösen, hogy a könyvek jelentős mennyisége kiessék a forgalomból, csökkenjen a kölcsönözhető állomány és jobbra a legkeresettebb könyvek menjenek leghamarabb tönkre. Elsősorban fontos, hogy tisztában legyünk azzal, ki és mi okozza a könyvek rongálódását, azután ennek ismeretében miként előzhetjük meg a károsodást, illetve, hogyan védekezzünk ellene. Megállapíthatjuk, hogy az olvasók egy része nem vigyáz a könyvre és közöttük is két típust különböztethetünk meg: a felületest és a tudatos rongálót. Mindkető kárt okoz a szocialista tulajdonban, de az utóbbi veszedelmesebb, mert tevékenysége szándékos. Nézzük, milyen formában találkoznak a könyv rongálásával.

Az olvasók jelentős része nem használ olvasás közben könyvjelzőt, hanem behajtja a lap sarkát, fésűt, villamosbérletet, összehajtott újságot, sőt cigarettaszelencét is behelyez az oldalak közé könyvjelzőként. Ezek szétfeszítik a könyvet, a kötés meglazul, szétesik a könyv. Az ágyban olvasók kiejtik kezükből a könyvet, és közben elkapják a kötés egyik táblájánál, vagy éppen lapjánál fogva és így a tábla, vagy egy-egy lap kiszakad. A villamoson-olvasó az utolsó percben veszi észre, hogy le kell szállnia, belegyömöszöli táskájába a könyvet, mire a lapok meggyűrődnek, a fűzött példány borítóapja elszakad, vagy összetörik. A háziasszony piacramenet egyúttal meglátogatja a könyvtárt és gyakran megesik, hogy kölcsönzött új könyvre burgonya, káposzta, nyers hús kerül.

Az ifjúsági olvasókról külön kell szólnom. Az előbbi fpushoz tartozik az a diák, aki nem törődik a könyvvel, esős időben a hóna alá csapja, a nedvesség pedig tönkreteszi a könyvet. Másfajta az az ifjúsági olvasó, aki eltépi, bezsírozza, hemocskolja a könyvet, rajzokkal csúfítja el, vagy kitépi belőle a megtetsző képet. A nagyobb diákok verset, vegyani, fizikai, műszaki ábrákat stb. emelnek ki a könyvekből, bejegyzésekkel, aláhúzásokkal rongálják a könyvtár tulajdonát.

Különös figyelemmel kell megvizsgálnunk a tudatos rongálást, mert ez már *elleneséges* megnyilvánulás. Gyakori eset, hogy az ilyen rongálók a lapszélre elleneséges megjegyzéseket, reakciók idézeteit: firkálnak, ideológiai könyvekben színes írónnal sorokat áthúznak, megkérdőjeleznek, de találkoznak nem egyszer befirkált trágárságokkal is. A könyvtáros éberem

figyeljen és minden alkalmat ragadjon meg az ellenség leleplezésére. Egészen furcsa esetek is előfordulnak, a 2. sz. fiókunkban például egy könyvbe jelzőként — *sonkaszületet* :ettek papírban, de lehet, hogy nem is könyvjelzőnek szánták.

Am nemcsak az olvasók rongálják a könyveket, sajnos akadnak könyvtárosok is, akik kíméletlenül bánnak a reájuk bízott népvagyommal. A visszahozott könyveket a kölcsönzői pult alá csapják, polcra helyezik közben elejtik, kivetés alkalmával a kötés gerincének felső részénél fogva ráncigálják ki a könyvet, a polcon szorosan összezúfóják a köteteket, köztük ékelve még egyet, ahelyett, hogy a polcon megfelelő átrakással helyet csinálnának. A polc alsó sorában elhelyezett könyvek sorsa a legmostohább, mert megtörténik az is, hogy — egy-egy kiálló könyvet — a cipő orrával igazítanak helyre. A könyvtárvezető feladata, hogy az ilyen megdöbbentő jelenségeket megszüntesse és a könyv megbecsülésére szokassa a könyvtárosokat. Ha szükséges, nyúljon erélyesebb rendszabályokhoz, sújtsa rendbírsággal őket. Ezek azonban nem általános tünetek, mert könyvtárosaink jobbára jó munkát végeznek és igyekeznek példát mutatni az olvasóknak. Sok fiókunk helyes kezdeményezéssel megszervezte a hatásos könyvvédelmet, amelyet megfelelő irányítással mindenütt alkalmazhatnának.

Előfordul az is, hogy újonnan érkezett könyv hibás kötéssel kerül a könyvtárba a könyvkiadótól és már az első kinyitáskor, lapozáskor kiesik borítólapjából, úgy, hogy azt már kölcsönadni sem lehet. Így jártunk a »Csendes Don« kétkötetes füzött példányával is.

Miután megismertük a hibákat, nézzük, hogy mi a teendő. Először is indítsunk mozgalmat a könyvek megóvására a könyvtárakban. Plakáton, faliújságon, megbeszéléseken, szemléltető módon népszerűsítsük a könyvvédelmet. Nem másodrangú eszköz azonban az egyéni nevelés, példaadás, egyes példák, vagy rossz esetek azonnali kipellengérezése sem a könyvvédelemre. Dicsérjük meg a könyvet megbecsülő olvasót, aki tisztán, borítékba kötve hozza vissza a könyvet, a gondatlan olvasóknak pedig a *többi olvasó előtt* magyarázzuk meg, hogy milyen anyagi és kulturális kárt okoz.

Próbáljuk megszervezni az egyes tennivalókat: 1. *A könyveket minden visszavételnél alaposan nézze meg a könyvtáros és ugyanezt tegye a könyvek kiadásánál is.* 2. *Rongyos, hiányos könyvet ne adjunk ki, mert az tovább rongá odik, javítása tovább tart és költségesebb.* 3. *Tartsunk készenlétben borítókat és adjuk át azokat az ismert hanyag olvasóknak a könyvki-*

adás alkalmával, hogy abba tegye a kölcsönzött könyvet. Még jobb, ha a többi olvasó előtt magunk végezzük el ezt, mert így feltűnik. 4. *A legpédásabb olvasókból szervezzünk aktív-csoportot, amelynek tagjai beszélgetéssel, faliújság cikkel, rajzokkal és más hasonló módon segítsék a könyvtár nevelő munkáját. Az ilyen ifjúsági csoport ne csak propagandát fejtessen ki, hanem végezzen a könyvek javításával hasznos és egyben szórakoztató munkát. A csoport vezetésére igyekezzünk iparművészt, pedagógust vagy könyvkötőt megnyerni.* 5. *A kölcsönzőhelyiségben függesszünk ki szemléltető, figyelmeztető plakátokat, feliratokat, amelyek a könyv védelmével foglalkoznak. Feliratokban megdicsérhetjük a példás olvasót, rendetlen olvasó kipellengérezését azonban nem mindig helyeseljük, mert esetleg megsértődik és kimarad a könyvtárból. Sokkal többet használ az egyéni nevelés. Gyermek-olvasóknál a dicséret és a kipellengérezés egyaránt célravezető.* 6. *Készítsünk a legrombátobb, feltűrkált könyvekből kiállítás és írjuk ki, hogy X. Y. azért nem tudja ezt a régóta olvasni kívánt könyvet kivenni a könyvtárból, mert vannak olvasók, akik így bánnak a könyvvel.* 7. *Az időnként tartott olvasóértekezleteknek — melyeken a könyvtár munkájáról, életéről, céljairól adunk elő, — legyen egyik napirendi pontja a könyvvédelem.* 8. *A könyvtárak készítsenek közösen »NE RONGÁLD A KÖNYVET« feliratú könyvjelzőket, amelyeken szöveggént még rajta lenne Budapest a nagyobb könyvtárak, vidéken a megyei, járási és falusi könyvtárak címe és nyitvatartási ideje, esetleg ajánlott könyvek címe.*

SZALAY ISTVÁN

a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
dolgozója

A KÖNYVÁLLOMÁNY VÉDELME A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

A könyvtárak könyvállományának védelme sokirányú kérdés, itt most csupán a megyei könyvtár belső állományának és vándoranyagának védelmével foglalkozom.

A megyei könyvtár belső állománya védelmének első és szerintem legfontosabb eszköze a pontos nyilvántartás. Első halálra talán különösen hangzik ez, de mégis így van. A könyvtárnak van pl. 20.000 kötet leltározott könyve, felhasználás szempontjából 8 helyen elhelyezve (fiókkönyvtárban, olvasótermi, ifjúsági raktárban, felnőtt kölcsönző raktárban). Központi helyen kell nyilvánartani, hogy az egyes könyvek hol találhatóak. Már pedig a központi nyilvántartás szerintem nem oldható meg a leltárkönyvben, mert az anyag mozgását ott nem kísérhetjük

kellő figyelemmel. A gépelt átvételi elismervények nem pótolják a kartonrendszerű nyilvánartást, mert kezelésük nehézkés. Egyes könyvek megkeresése esetleg félnapokat vehet igénybe. A helytelen nyilvánartás veszélyeztetni népünk vagyontát, ezért súlyos mulasztásnak tartom azt, ha kényelmi, vagy egyéb szempontból elhanyagoljuk a legcélemből intézkedést — a pontos nyilvánartást a könyvek hollétéről — a könyvállomány megővését.

Ez azonban csak az alap, az elkallódás elleni harc másik fontos kérdése a kikölcsonzött könyvek védelme. Ez is több részből áll: helyes nyilvánartás (ki, mikor, melyik könyvet vitte el, illetve mikor jár le a kölcsönzési idő), a könyvek védelme a könyvtáron belül, védelme az olvasónál stb. Ifjúsági könyvtárunkban rendszeresítjük, hogy a gyerekek bekötve hozzák a könyvet és az újonnan kölcsönzött könyvet a visszahozottnak burkolóapjába helyezték. A felnőttek kölcsönzójében elsősorban az olvasókkal beszélgetve hívjuk fel a figyelmet a könyvkímélésre, ezenkívül a visszaadásakor esetenként megvizsgáljuk a visszahozott könyveket, bár ez gyakran akadályba ütközik. Az erősen beszennyezett, megrongált könyvért kártérítést fizettünk az olvasóval. Faliújság cikkeken keresztül is tudatosítjuk olvasóinkkal a szocialista vagyong megővésének jelentőségét.

A mi könyvtárunk belső használatában nem igen fordul elő nemtörődömségből, felelőtlenségből elkallódás. A helyi körülmények között inkább az ömlesztet: állapotban lévő anyagból tűnik el a könyv. Ez azonban más természetű probléma és csupán azért említem meg, mert esetleg ilyen jelenséggel is szembetalálhatjuk magunkat. Az ömlesztett könyvanyagot (amelyen itt a volt városi könyvtár kb. 50.000 kötetnyi feldolgozásra váró anyagát érttem), elsősorban zárható helyiségben igyekszünk úgy elhelyezni, hogy azon keresztül ne keljen olyanoknak átjárnia, akik nem a megyei könyvtár dolgozói.

Vándoranyagunknál már más a helyzet. Itt is legfontosabb az egyes könyvek nyilvánartása, mert enélkül könyvmegővésről alig beszélhetünk. Nem akármilyen nyilvánartásra gondolok, hanem olyanra, amely percekben belül lehetővé teszi azt, hogy egyes könyveket megtaláljunk, egyes könyvek hollétét megmondhassuk. Elengedhetetlenül fontos a könyvtárban a teljes rend, ez nem bürokrácia, hanem a szocialista vagyong kezelésének feltétele. Vidéki könyvtárainkkal folyamatosan felülvizsgáljuk a kint lévő anyagot, hogy megállapíthassuk, miként hajtják végre az egyes községek a határozatokat, amelyeket a Megyei Tanács V. B. a

könyvek megővása érdekében több ízben hozott.

A vidéki könyvtárak anyagának megővésánál egyik döntő szempont a rendszeres ellenőrzés. Népkönyvtárosaink társadalmi munkában végzik teendőiket és ez sajnos sokszor együtt jár a lelkiismeretlen vagyongkezeléssel. Különösen akkor történhetik ez meg, ha csak hat-hét hónap múlva jutunk el ismét ugyanabba a községbe. Ilyenkor már leginkább csak »megállapítani« lehet a hiányosságot, mert közben esetleg már két-három népkönyvtáros is váltotta egymást, esetleg új tanácselnök és új tanácsbíró van, tehát senki sem vállalja a felelősséget. Természetesen a helyszíni ellenőrzés sem oldja meg teljesen ezt a kérdést. Népkönyvtárosaink öntudatosságának emelése és a népkönyvtárak olvasóinak a szocialista tulajdon iránti megbecsülése szükséges ahhoz, hogy — becsületes könyvtárosi munka mellett — a könyvtárak könyvállományát fokozatosan megvédehessük.

Az elmondottakon kívül a gyakorlatban más szempontok is felvetődnek. Amellett, hogy mindent elkövetünk a könyv védelméért, a fenntartó szervektől is meg kell követelnünk a védelem megvalósításához szükséges feltételek biztosítását. Elsőrendű feladatunk, hogy népünket fokozottan neveljük a szocialista vagyong megővésére. Az olvasónak éreznie kell, hogy a könyvtári könyv az ő tulajdona.

Az új kölcsönzési eljárás hozzászólásom másik tárgya. Amikor a Széchenyi Könyvtár Módszertani Osztályán először ismertették velünk ezt a kérdést, eleneztem és ma sem látom a könyvtárosi munka legfontosabb, megoldásra váró kérdésének. A nyomtatványok egyes rovatainak módosítása minden zökkenő nélkül megvalósítható, de már nem oldható meg rugalmasan a 100, 500 és az azon föléli olvasókra való széttagolás. Csak egy kérdés: népkönyvtárosainkat miért hívjuk be folyamatosan gyakorlati munkára a megyei könyvtárba? Itt a gyakorlati munka során egészen más módszerrel találkozunk, mint saját könyvtárban, sőt még csak nem is olyanal, amelyet esetleg a szomszéd falu népkönyvtárban ismert meg, — ahol az olvasók száma 100—500 között van — tehát sem egy nagyobb könyvtárban, sem járási vagy megyei könyvtárban nem azt gyakorolja, amit neki otthon meg kell valósítania, ahogyan neki otthon az adminisztrációt véggeznie kell. Végeredményben az új alakú törzslapok (személyi lapok) bevezetése nem ütközik akadályba. Ugyancsak az is helyes, hogy a kölcsönzőlapról az aláírás a személyi lapra kerül, de nem helyeslem azt, hogy széttagoljuk a kölcsönzési eljárást 100, 500 és 500-on felülre, mert ebből több hátrány származik, mint előny.

Véleményem az, hogy amennyiben erre valóban szükség van, változtassuk meg a mai törzslap, kölcsönzslap formáját: és beosztását, de magát a kölcsönzési technikát hagyjuk meg, azaz továbbra is minden könyvtár ugyanúgy kölcsönöz, mint azt pl. az új kölcsönzési eljárás 500-on felüli olvasóval bíró könyvtár számára előírja. Különösen komoly hiányszámnak tartanám, ha az olvasójegye megszüntetnék. Az olvasójeget igazolja azt, hogy valaki tagja a könyvtárnak, az olvasójeget könyvtárként is használhatja, feltétlenül szükséges a kölcsönzéshez, mert ebből tudjuk meg, hogy mikor jár le a visszahozott könyv. Sem a könyvbe való bejegyzés, ami különben is tönkreteszi a könyv külső alakját, sem az előzéklap nem megoldás.

SZÖNYI LÁSZLÓ

a miskolci Megyei Könyvtár vezetője

AZ ÚJ KÖLCSÖNZESI ELJÁRASHOZ ÉS A KÖNYVVEDELEM KÉRDÉSÉHEZ

Az új kölcsönzési eljárásról az a véleményem, hogy a népkönyvtárak kölcsönzési módszere helyes, de az ötszáz olvasó feletti módszer számunkra nehézkes, mert kevesen — jelenleg ketten — vagyunk hozzá. Eddig a könyvkártyát az olvasó összehajtott törzslapjába helyeztük el, de így nem tudtuk megállapítani, hogy a keresett könyv kinél van. Kiprobáltam A KÖNYVTÁROS-ban közölt eljárást, de

kénytelen voltam visszatérni az előbbire, mer: a könyvkártyák kikeresése nagyon igénybe vette az olvasók türelmét. Gyakran jönnék könyvekért ugyanis 20—30-an is és ha munkatársam külső szolgálatot végez, egyedül kell ellátnom a könyvtárosi teendőket. Ilyen körülmények között elég teendő a könyvet és a törzslapot kikeresni.

A könyvek megóvása céljából több módszerrel kísérletezem. *Atvételekor belelapozunk a könyvbe, mert az olvasónak így feltűnik, hogy észrevesszük a könyv sérüléseit: tehát vigyáz a könyvre.* A kölcsönzöben feltűnő helyen feliratot függesztet em ki ezzel a szöveggel: »A könyvtár ma már a dolgozóké. Tiéd is! Ovjad, kiméld a könyvet, olvasás előtt moss kezed!« Az eredmény az, hogy kevés a rongált és szennyes könyvünk. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár olvasóterveit jól felhasználjuk és ezek alapján kiállítás rendezünk. A kiállítót és ajánlott könyvek nagyrészt kölcsön veszik.

Április 4-i felajánlásunkat — március 20—április 4-ig 100 új felnőtt taggal gyarapítjuk könyvtárunk olvasótáborát — teljesítettük. Jökainak »A köszívű ember fiait« c. művéről ismertető előadást rendeztünk olvasótermünkben és Jánoshalmán. A jánoshalmi előadásnak eredményeként másnap tömegesen iratkoztak be a népkönyvtárba.

MARTONOSI PÁL

a kiskunhalasi Járási Könyvtár vezetője

Megjelent a magyar nyelvű Bibliotekar második száma

A magyar nyelvű Bibliotekar, a szovjet könyvtárügyi folyóirat februári számának legfőbb cikkeit és közleményeinek egy-egy fontos részletét foglalja egybe tudományos könyvtáraink munkatársainak fordításában. Az új szám élén »I. V. Sztálin új klasszikus műve« című vezércikk Sztálin elvtársnak »A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban« c. zseniális művét méltatja és elemzi, megállapítva, hogy ez alkotása új lépéssel viszi előre a marxi-lenini politika gazdaságtant és új szakaszt nyit annak fejlődésében. A »könyvtáros — szövegi le a vezércikk — csak akkor adhat hatékony segítséget olvasóinak e korszakalkotó mű tanulmányozásában, ha ő maga alaposan ismeri Sztálin elvtársnak a kommunista társadalom építésére programot adó halhatatlan művét. M. Klezenszkij a Szovjetunió Allami Lenin Könyvtárának, Kudrjaskin pedig a kuzbisevi terület népkönyvtárainak a XIX. Pártkongresszus anyagának tanulmányozásával kapcsolatos munkájáról és tennivalóiról értekezik. »A Szovjetunió műszaki fejlődése« című cikk kijelöli a szov-

jet könyvtárak legfontosabb feladatát, az élenjáró szovjet technika eredményeinek és irodalmának népszerűsítését. T. Zadorova cikkében azt fejtegeti, hogy mi akadályozza a könyvtárközi kölcsönzés fejlődését, egy másik közlemény pedig a műszaki könyvtárak irányításának megjavítását sürgeti. A »Városi, járási és falusi könyvtárak« rovat több cikke különféle könyvtárak hiányszámaival és nehézségeivel foglalkozik, K. Szaharova az úttörők könyvtári munkájáról, I. Grigorjev a falusi könyvtárak tájékoztató szolgálatáról ír. A Konzultáció rovat a falusi könyvtárak kölcsönzési munkájában természettudományos irodalom népszerűsítését taglalja. »Az olvasók postája« rovatban hozzászólásokat találunk a könyvtári munka módszereiről és a könyvtári falújságokról. A Kravcsenkó leleplezi az Amerikai Egyesült Államok könyvtárainak a reakciót szolgáló működését. Bibliográfia-ismertetések és bírálatok, továbbá könyvtári hírek egészítik ki a magyar Bibliotekart.

BIBLIOGRÁFIÁK

A NAGY TERMÉSÉRT

Mit olvassunk

GYAPOT- termesztésről?

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR
BUDAPEST I. ÁRILLA-UTCA 11.

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár »A nagy termésért« című ajánló bibliográfiájú rölpap-sorozatában legutóbb a »Mi a keresztsoros, a négyzetes vetés?« és »Mit olvassunk a gyapottermesztésről« címmel adott ki ajánló könyvjegyzéket, amelyek ismertetik a hazai és külföldi szakirodalom e tárgy körébe tartozó munkáit.

A **Közgazdasági problémák** című ajánló bibliográfiát (Tankönyvkiadó, Bp. 1953. 52 l.) a Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtárának bibliográfiai munkaközössége azzal a céllal állította össze, hogy segítséget adjon könyvtárosainknak és az olvasóknak Sztálin elvtárs »A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban« c. korszakalkotó művének tanulmányozására. A zsebkönyv-alakú, izlésesen előállított bibliográfia, öt részre osztva, azokat a kiadványokat ismerteti, amelyek könyvtáraink leggyakrabban megtalálhatók. Előbb az összefoglaló műveket, majd a legfontosabb közgazdasági kérdéseket tárgyaló cikkeket és tanulmányokat sorolja fel. Az egyes munkák tartalmi ismertetése világos és magyaros tájékoztató. A bibliográfiai füzet: az idej pártoktatás segítségére ugyan kissé késve jelent meg, de a jövőben is állandóan szükséges munka, mert — Rákosi elvtárs szavaival — Sztálin elvtárs e művének tanulmányozását »pártunk és államunk egész tevékenységének vezérfonalává kell tennünk.«

Új szerzemények az oktató-nevelő munka irodalma köréből címmel a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár kéthavonként megjelenő ajánló bibliográfiai sorozato: indí-

tott. A két első füzet (1952, 24 l. és 1953. 12. l.) a Közoktatásügyi Minisztérium kötelező oktatási anyagát kiegészítő szakirodalomnak a Fővárosi Pedagógiai Könyvtárban fellelhető könyv- és folyóirat-anyagot sorolja fel a nevelés-tudomány és segédtudományai, a tanítás-tan, módszertan, a közoktatás, neveléstörténet és neveléslelektan köréből. A pedagógusok továbbképzésé: szolgáló könyvészeti munka közli a XIX. Pártkongresszus művelődési és nevelésügyi anyagát is. Az újabb füzetet U. Orbán Magda állította össze.

A választási agitáció céljára több sokszorosított ajánló bibliográfiát adtak ki könyvtáraink Az MSZT Központi Orosz nyelvű Könyvtára »A sztálini alkotmány fényében« címmel, a Szovjetunió választásairól szóló ajánló bibliográfiájában magyar és orosz nyelvű művek jegyzékét állította össze, kilenc részben. A Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára három házisokszorosítású ajánló bibliográfiát állított össze. Közülük eredeti gondolat az a nyolcoldalas kis füzet, amelyet ama ifjak számára készített, akik ezen a választáson lépnek először az urnák elé. A másik két könyvjegyzék a választási agitációra vonatkozó könyveket és újabb füzeteket sorolja fel. Dr. Szabó Tibor: »Mit olvassanak a népnevelők a választási agitációs munkához« címmel gondos, házisokszorosítású jegyzéket állított össze a Soproni Erdőmérnöki Főiskola könyvtárából kölcsönözhető művekről.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár négy sokszorosított röpirat ajánló bibliográfiát adott ki a »Választások egykor és ma«, »Mit adott a népi demokrácia a dolgozóknak«, »Öt éves tervünk bekezdéseinek«, és »A választás a béke harc csatája« címmel. A 10—26 oldalas bibliográfiai füzetek gazdag összeállításban foglalják egybe a címükben megjelölt tárgykör irodalmát és tanácsokat is adnak a könyvkiállítások rendezésére. Könyvtárosaink munkáját e röpirat-bibliográfiák használata nagyon elősegítheti.

KIEGÉSZÍTÉS

Múlt havi számunkban közöltük, hogy megalakult a Könyvtárügyi Tanács. A Tanács tagjainak általunk közölt névsorából tévedésből kimaradt Berza László, a Népkönyvtárj Központ vezetője. Ő is tagja a Tanácsnak.